Ceza Bölümü 1999/48 E., 1999/50 K.

- **MÜLKİ GÖREVİNİ YAPARKEN SUÇ İŞLEYEN JANDARMA**
- **RÜŞVET ALMAK**
- **SİVİL KİŞİNİN RÜŞVET VERMESİ**

- 353 S. ASKERİ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ K... [Madde 9]
- 353 S. ASKERİ MAHKEMELER KURULUŞU VE YARGILAMA USULÜ K... [Madde 11]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 212]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 213]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 217]
- 765 S. TÜRK CEZA KANUNU (MÜLGA) [Madde 219]
- 1632 S. ASKERİ CEZA KANUNU [Madde 6]
- 1632 S. ASKERİ CEZA KANUNU [Madde 135]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2803 S. JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU [Madde 7]
- 2803 S. JANDARMA TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ KANUNU [Madde 15]

"İçtihat Metni"

OLAY : Aralık İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde görevli sanık J.Er Ö.Ş., yol emniyet devriyesi olarak Dilucu güvenlik bölgesi girişinde görevli bulunduğu 5.11.1998 günü, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nden, Türkiye'ye giriş yapan sivil kişi sanık G.K.'ın aracı ile 1200 litre mazot getirdiğini saptaması üzerine, geçişine engel olmamak için rüşvet istediği ve 100 dolar aldığı, aynı Komutanlık emrinde görevli J.Astsb. sanıklar Y.T., F.D. ve M.O.'ın da, değişik tarihlerde, gümrük bölgesi girişinde görevli oldukları zamanlarda, sınır kapısından giriş çıkış yapan kişilerden aldıkları para ve çeşitli eşyalar karşılığında bu kişilere çeşitli kolaylıklar sağladıkları, böylece asker kişi sanıkların rüşvet almak, sivil kişi sanığın da rüşvet vermek suçunu işledikleri ileri sürülerek asker kişi sanıkların eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 212, 217, 219, sivil kişi sanığın eylemine uyan aynı Kanun'un 213, 217, 219. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemiyle Iğdır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 27.11.1998 gün ve E: 1998/948, K: 1998/100 sayılı iddianamesiyle kamu davası açılmıştır.

IĞDIR AĞIR CEZA MAHKEMESİ: 9.2.1999 gün ve E: 1998/142, K: 1999/10 sayıyla; asker kişi sanıklara yüklenen "rüşvet" suçunun askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işlendiği ve 353 sayılı Yasa'nın 12, 1632 sayılı Yasa'nın 135. maddeleri uyarınca tüm sanıkların askeri mahkemede yargılanmaları gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, temyiz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

12. MEKANİZE PİYADE TUGAY KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ:

20.5.1999 gün ve E: 1999/936, K: 1999/156 sayıyla; rüşvet suçunun askeri suç olup, asker kişilerin bu suçu işlemeleri halinde askeri yargı yerinde yargılanacakları açık ise de; suçun askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işlenmesi gerekmektedir. Olay gününe ait hizmet cetvelinin incelenmesinde; sanıkların yol kontrol devriyesi olarak Dilucu gümrük bölgesi girişinde, yol üzerinde, gümrük bölgesine giriş çıkış yapan araç ve şahısların aranması ve kimlik kontrolünün yapılması ile ilgili olarak görevlendirildikleri, bu görevin ise 1918 sayılı Kaçakçılığın Men Ve Takibine Dair Kanun'un 3. maddesinin Jandarma subay ve astsubaylarına yüklediği görevin icrasına yönelik bir kontrol ve denetim olduğu, yüklenen suçun Jandarmanın mülki görevleri ile ilgili trafik denetleme ve 1918 sayılı Yasa'nın kendilerine yüklediği görev sırasında işlendiği anlaşıldığından, yargılama görevinin adli mahkemeye ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Böylece, adli ve askeri yargı yerleri arasında 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş Ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 14. maddesinde öngörüldüğü biçimde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş, dosya, 12. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 28.10.1999 gün ve 591 Müt. sayılı yazısı ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümünün, Ali HÜNER'in Başkanlığında, Üyeler; Cengiz ERDOĞAN, Refik DİZDAROĞLU, Keskin KAYLAN, Necmettin ÖZKAN, Recep SÖZEN, Ahmet ALKIŞ'ın katılımlarıyla yapılan 27.12.1999 günlü toplantısında, Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN'in davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mustafa EKİNCİ ile Askeri Yargıtay Başsavcı Yardımcısı Atilla POYRAZ'ın davanın çözümünün adli yargının görev alanına girdiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ: 353 Sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu Ve Yargılama Usulü Kanunu'nun "Askeri Mahkemelerin Görevleri" başlığı altında düzenlenen İkinci Bölümünde yer alan "Genel Görev" başlıklı 9. maddesinde; "Askeri Mahkemeler Kanunlarda aksi yazılı olmadıkça asker kişilerin askeri olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya askeri mahallerde yahut askerlik hizmet ve görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevlidirler" denilmektedir.

"Askeri suç" ise öğretide ve uygulamada:

a) Unsurları ve cezalarının tamamı Askeri Ceza Kanunu'nda yazılı olan, başka bir anlatımla, Askeri Ceza Kanunu dışında hiçbir ceza yasası ile cezalandırılmayan suçlar,

b) Unsurları kısmen Askeri Ceza Kanunu'nda kısmen diğer ceza yasalarında gösterilen suçlar,

c) Türk Ceza Kanunu'na atıf suretiyle askeri suç haline dönüştürülen suçlar, olmak üzere üç grupta mütalaa edilmektedir.

1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun "Rüşvet" başlığını taşıyan 135. maddesinde; "Askeri şahıslardan herhangi biri Türk Ceza Kanunu'nun üçüncü babının üçüncü faslında yazılı suçlardan birini işlerse o fasıldaki cezalarla cezalandırılır." hükmü yer almakta ve böylece rüşvet suçu atıf suretiyle askeri suç haline getirilmiş olmaktadır.

Ancak; 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev Ve Yetkileri Kanunu'nun 7. maddesinde, Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri:

a) Mülki görevleri;

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak,

b) Adli görevleri;

İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek,

c) Askeri görevleri;

Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genelkurmay Başkanlığı'nca verilen görevleri yapmak,

d) Diğer görevleri;

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmak, şeklinde sayılmıştır.

Jandarma Teşkilatı Görev Ve Yetkileri Yönetmeliği'nin "Mülki Görevlerin Esasları" başlığı altında düzenlenen 45. maddesi (g) bendinde; "Kendi sorumluluğuna verilmiş Devlet sınırlarının güvenliğini koruyucu önlemler alır ve her türlü kaçakçılığa engel olur." denilmekte, aynı Yönetmeliğin "Jandarma İç Güvenlik Birliklerinin Kaçakçılık Yönünden Sorumluluk Alanı" başlığı altında yer alan 160. maddesinde; "Kara sınırlarındaki gümrük kapıları ve gümrük teşkilatı bulunan hava ve deniz limanları, serbest bölge, çeşitli antrepo ve iç gümrük alanları, Marmara Denizi, Çanakkale ve Karadeniz Boğazları dışında kalan bölgeler; Jandarma iç güvenlik birliklerinin kaçakçılığı önleme, takip ve soruşturma görevi bakımından sorumluluk alanını oluşturur." hükmüne yer verilmekte, 167. maddesinde ise; Jandarma iç güvenlik birlik komutanlıkları, kendi görev ve sorumluluk alanlarında; kaçakçılığı önlemek, takip ve soruşturmakla, bu görevlerin yürütülmesi bakımından, kendi sorumluluk alanlarındaki sınır birlik komutanlıklarıyla sürekli ve sıkı bir işbirliği sağlamakla, yükümlü ve sorumludurlar." kuralı düzenlenmiş bulunmaktadır.

Olumsuz görev uyuşmazlığına konu kamu davasında; Aralık İlçe Jandarma Komutanlığı emrinde görevli Jandarma personeli olan sanıkların, Dilucu gümrük bölgesi girişinde yerine getirmekte oldukları görev, 2803 sayılı Yasa ve Yönetmelik hükümleri uyarınca, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek olup, bu görevlerin de Jandarmanın mülki görevleri arasında yer aldığı açıktır. 2803 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde, Jandarma personelinin askeri görevleri dışında kalan görevleri sırasında işledikleri suçlar nedeniyle adli yargı yerinde yargılanacakları kuralı düzenlenmiş bulunmaktadır. Bu durumda, asker kişi sanıkların mülki görevleri sırasında işledikleri ileri sürülen suç nedeniyle adli yargı yerinde yargılanmaları gerekir.

Sivil kişi sanığa yüklenen "rüşvet vermek" suçunun da 353 sayılı Yasa'nın, asker olmayan kişilerin askeri mahkemelerde yargılanmaları koşullarını belirleyen 11. maddesi kapsamında bulunmaması nedeniyle, tüm sanıklar hakkında açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi ve Iğdır Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın ADLİ YARGI yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle Iğdır Ağır Ceza Mahkemesi'nin 9.2.1999 günlü, E: 1998/142, K: 1999/10 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.12.1999 günü kesin olarak OYBİRLİĞİ ile karar verildi.